

Datum
2023-12-08Vårt diarienummer
HSF230377
Extern diarienummer
S2023/02604

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Planerings- och utvecklingsstab
gemensamt
Lotta Rajahalme
Epost: lotta.rajahalme@regionvastmanland.se

Regeringen, Socialdepartementet
Sverige

YTTRANDE ÖVER REMISS: PROMEMORIAN EFFEKTIV OCH BEHOVSBASERAD DIGITAL VÅRD (DS 2023:27)

Region Västmanland har av Socialdepartementet fått remissen Effektiv och behovsanpassad digital vård (Ds 2023:27) för besvarande.

Förslagen i remissen syftar till att säkerställa att primärvård som ges av digitala vårdgivare bättre kan integreras och samordnas med övrig primärvård samt se till att digitala vårdtjänster ges efter behov och främjar kostnadseffektivitet.

Som förslag presenteras förändringar i lag på fyra områden:

- Begreppet distanskontakt definieras som vårdkontakt i öppenvård där patient och vårdpersonal är rumsligt åtskilda.
- Regionen ska erbjuda distanskontakt om fysiskt besök inte är nödvändigt
- Hemregionen ska inte vara skyldig att betala distanskontakt som erbjuds av vårdregionen om den inte föregåtts av behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som beslutats av vårdregionen.
- Vid utomlans distanskontakt betalar patienten hemregionens vårdavgift.

Region Västmanland ställer sig positiv till utredningens intention – att skapa ett mer sammanhållet system och nationell utvecklingsriktning kring digital vård och distanskontakt.

Nedan redovisas Region Västmanlands synpunkter utifrån förslagen i kapitel 10.

10.3 Begreppet distanskontakt definieras

Förslag: En definition av begreppet distanskontakt ska införas i hälso- och sjukvårdslagen. Med distanskontakt avses vårdkontakt i öppen vård där hälso- och sjukvårdspersonal och patient är rumsligt åtskilda.

Svar: En definition av begreppet behövs och att socialstyrelsens inarbetade definition används är bra. I och med utvecklingen av vården suddas tidigare gränser ut, därför behöver begrepp som öppen- och slutenvård, specialist- och primärvård användas så att framtida utveckling främjas.

Utöver denna definition framkommer i kapitel 4.3 (sid 17, andra stycket) ”Inom ramen för översynen ska det klargöras vilka digitala vårdtjänster som är att likställa med fysiska besök i primärvården och vad som är att betrakta som sjukvårdsrådgivning”.

Region Västmanland vill här tillägga att ett även ett fysiskt besök kan vara kort, rutinmässigt och innehålla enbart sjukvårdsrådgivning, det är därför otillräckligt att ersättningsberättigade besök hela tiden definieras mot fysiska besök som standard. Det tillägg som ingår i Socialstyrelsens definition av kvalificerad sjukvård; "behandlingsansvarig gör en medicinsk bedömning och fattar beslut om eventuell behandling, ändring av pågående behandling eller ytterligare utredning" bör därför inkluderas när beslut om huruvida den digitala vårdkontakten är ersättningsgill eller ej ska tas.

Socialstyrelsens fyra övergripande principer som ska vara uppfyllda för att vård och behandling ska lämpa sig för digitala vårdtjänster är också viktiga att inkludera i definitioner och gränsdragningar.

10.4 Skyldighet att erbjuda patienter distanskontakter

Förslag: Regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt.

Svar: Att lagstifta kring vilka typer av vårdkontakter som erbjuds inom vare region kan vara ett sätt att försöka skynda på utvecklingen inom offentlig hälso- och sjukvård. Vår bedömning är att detta krav i stället borde vara att varje region ska erbjuda digital/distanskontakt där det bedöms lämpligt och möjligt utifrån vårdgivarens och patientens förutsättningar.

10.5 Utomlänsvård genom distanskontakt ska föregås av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning

Förslag: Patientens hemregion ska inte vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter som erbjuds av en annan region om distanskontakten inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som beslutas av den region som erbjuder vården.

Regionerna bör därför reglera i sina vårdavtal med privata utförare i öppen vård att digitala vårdtjänster endast ersätts om regionen har fattat beslut om hur behovs- och lämplighetsbedömningen ska gå till och att beslutet har följts av utföraren.

Svar: För att uppnå att vård fördelas jämlikt behövs samordning av behovs- och lämplighetsbedömningen i regionerna. Det är otydligt i remissunderlaget om hemregionen eller vårdregionen ansvarar för utförd behovs- och lämplighetsbedömning.

10.6 Patienten ska betala hemregionens patientavgift

Förslag: Vid utomlänsvård som sker genom distanskontakt ska patienten betala de vårdavgifter som tillämpas i patientens hemregion.

Svar: Region Västmanland håller med om att en sammanhållen vårdkedja är eftersträvansvärd och att denna kedja fungerar bäst när patienten i första hand söker vård i sin hemregion. Lösningen som presenteras i utredningen är inte fullt underbyggd.

Region Västmanland ställer sig positiv till det tidigare förslaget i slutbetänkandet Digifysiskt vårdval – Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet (SOU 2019:42) som även lyfts i den aktuella utredningen. Ett enande av avgifter och mellan regionerna med möjligt införande av en lägsta-avgift med särskiljning mellan listade och icke listade skulle kunna stävja sökandet av digital vård utomläns. Möjligen skulle en avgift för icke listade vid utomläns digital vård även kunna gälla för avgiftsfria patientkategorier, barn och 85 år och äldre, för än bättre effekt.

Det finns evidens på att patienter i sitt val av vårdgivare kan styras av avgiftsfrihet kontra att en avgift finns. Däremot finns det i forskningen inget som tyder på att nivån på avgift styr var patienten väljer att få sin vård, något som förslaget om avgift enligt hemregionens taxa utgår ifrån. Att för den avgiftsfria gruppen skapa detta val om vård med avgift och vård utan avgift borde därmed ge effekt i val av utförare.

Att däremot låsa en patient vid en specifik regions avgift tar bort avgiftsskillnaden och kan därmed skapa ett system som inte ger någon effekt alls i valet av vårdgivare.

För att offentligt driven vård ska vara attraktiv måste digitala lösningar erbjudas patienter utifrån behoven i ett alltmer digitalt samhälle Region Västmanland välkomnar därför de stimulansmedel som föreslås i avsnitt 10.4.

För Hälso- och sjukvårdsnämnden

Stephanie Bruksgård

Lars Almroth

1:e vice ordförande

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Hälso- och sjukvårdsnämnden